

Byrådssak 251/23

Utvalget for flerkulturelle minoriteter - oppnevning av medlemmer og varamedlemmer, endring av navn, hjemmel, reglement og sammensetning 2023-2027

Sammendrag:

Byrådet fremmer sak om oppnevning av nye medlemmer og varamedlemmer til utvalget for flerkulturelle minoriteter for valgperioden 2023-2027, tidligere rådet for flerkulturelle minoriteter.

Byrådet foreslår nødvendige endringer i reglementet, endring av oppnevningsgrunnlag og navn og ny sammensetting av medlemmer og varamedlemmer. Endringen av oppnevningsgrunnlag og navn foreslås på bakgrunn av Prop. 60 L (2022–2023) Endringer i kommuneloven, der det ble presisert at ikke lovpålagte medvirkningsorganer må opprettes med hjemmel i kommuneloven § 5-7.

Tidligere var rådet hjemlet i reglement for byrådet i § 3-8 Medvirkningsfora. Som følge av dette, må de ikke lovpålagte rådene også endre navn til «utvalg», jf. kommuneloven § 5-1 tredje ledd. Rådet for flerkulturelle minoriteter må derfor bytte navn til Utvalget for flerkulturelle minoriteter. Lovendringen medfører også at bystyret må utnevne rådets leder og nestleder, jf. § 5-7 annet ledd.

Saksfremstilling:

1. Bakgrunn

Oslo kommune har fem sentrale medvirkningsråd. Kommunen har lang erfaring med å involvere innbyggere med flerkulturell bakgrunn i politiske prosesser gjennom bl.a. Innvandrerrådet i Oslo kommune (RIO) som ble opprettet på 80-tallet.

Rådet for flerkulturelle minoriteter ble opprettet i desember 2020. Rådet er et rådgivende organ for byrådet og bystyret i saker som angår innbyggere med flerkulturell bakgrunn – personer med innbyggerbakgrunn, de fem nasjonale minoritetene; rom, skogfinner, jøder, kvener og tater, og urfolk/samer. Rådet skal medvirke til at sentrale politiske målsettinger om det flerkulturelle Oslo blir ivaretatt.

Rådet har vært hjemlet i reglement for byrådet i § 3-8 som *medvirkningsfora*. I Prop. 60 L (2022–2023) Endringer i kommuneloven ble det presisert at ikke lovpålagte medvirkningsorganer må opprettes med hjemmel i kommuneloven § 5-7.

«Departementet har merket seg at noen høringsinstanser ber departementet lovfeste flere medvirkningsråd. Medvirkningsråd som skal representere personer med flerkulturell bakgrunn og råd som skal representere personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet,

trekkes særlig fram. Departementet viser til det som står over, om at ordningen med lovpålagte medvirkningsråd i kommuneloven fremdeles er forholdsvis ny og at det er for tidlig å vurdere større endringer. Kommuner og fylkeskommuner står likevel fritt til å opprette andre rådgivende organer enn dem som er listet opp i § 5-12. I så fall må disse opprettes som utvalg etter § 5-7».

Forskrift om medvirkningsordninger vil gjelde så langt det passer for Utvalget for flerkulturelle minoriteter.

Endring av navn

Det følger av kommuneloven at utvalg etter § 5-7 må ha navn som inkluderer betegnelsen «utvalg», jf. § 5-1 tredje ledd.

Byrådet foreslår at rådet for flerkulturelle minoriteter endrer navn til Utvalg for flerkulturelle minoriteter, jf. § 5-7.

Arbeidsutvalg

Det nåværende rådet har ikke hatt adgang til å opprette arbeidsutvalg. Det følger av kommuneloven § 5-7 tredje ledd at et utvalg kan opprette et arbeidsutvalg med medlemmer som er valgt blant medlemmene av utvalget. Utvalget kan selv når som helst omorganisere eller nedlegge slike arbeidsutvalg. Utvalget for flerkulturelle minoriteter kan derfor opprette arbeidsutvalg.

Endringer i oppnevningsprosessen

Etter kommunevalget høsten 2023 skal det oppnevnes nye medlemmer og varamedlemmer i utvalget for flerkulturelle minoriteter i Oslo kommune. Utvalget velges for fire år (2023–2027).

I det opprinnelige reglementet i punkt 2.2 har byrådet satt et krav om at kun organisasjoner som er registrert i frivillighetsregisteret i Oslo kommune kan foreslå medlemmer. Organisasjonsgraden blant flerkulturelle minoriteter varierer. En sammensetting basert kun på organisasjonstilhørighet ses ikke som dekkende i forhold til behov for og krav om bred erfaring og kompetanse.

Byrådet har innhentet forslag til kandidater fra relevante organisasjoner og partigruppene i bystyret, i tillegg til å finne forslag til medlemmer med faglig- og/eller erfaringsbasert kunnskap. Nytt er at byrådet har ønsket å bidra til en mer åpen prosess ved å legge ut et åpent interesseskjema på nett, hvor alle som ønsket hadde muligheten til å melde sin interesse. Velferdsetaten har sendt ut informasjon om oppnevning til flere hundre organisasjoner som får tilskudd fra kommunen. Kandidater til utvalgsmedlemmer er også innhentet fra relevante bruker- og interesseorganisasjoner og fra partigruppene i bystyret. 92 forslag har kommet inn.

Innstilte medlemmer fra organisasjoner er foreslått av følgende:

- Vær Stolt organisasjon
- Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)
- Comites di Oslo
- Taternes landsforbund
- NorSom News
- Skeiv Verden
- Latinamerikansk forening
- Karmaala Voice

Innstilte medlemmer fra politiske partier er foreslått av følgende:

- Arbeiderparti (Ap)
- Rødt (R)
- Høyre (H)
- Venstre (V)
- Kristelig Folkeparti (KrF)
- Sosialistisk Venstreparti (SV)
- Miljøpartiet Grønne (MDG)
- Fremskrittspartiet (FrP)

Sammensetting og antall medlemmer

For å sikre bred sammensetting og økt kompetanse i rådet foreslår byrådet å øke antall rådsmedlemmer fra dagens ti til tolv.

Følgende fordeling foreslås:

- fire åpne plasser
- fire medlemmer foreslått av organisasjonene
- fire medlemmer foreslått av partiene

Tilsvarende gjelder varamedlemmer.

I forslaget er det tatt hensyn til alders- og kjønnsrepresentasjon, kjønnsidentitet, det interseksjonelle perspektivet og nedsatt funksjonsevne.

Fem medlemmer, hvorav to rykker opp fra varamedlem til hovedmedlem, fra det sittende rådet for flerkulturelle minoriteter foreslås til å sitte i en ny periode.

Innstilte medlemmer har kompetanse og erfaring fra bl.a. forebyggende arbeid, juridisk kompetanse, næringsliv, antidiskrimineringsarbeid, kunst og kultur, forskning, frivillighet, politikk, kommunikasjon, barnevern, levekår og sosial ulikhet, nasjonale minoriteter, urfolk og tros- og livssyn. Utvalgsmedlemmene blir personlig oppnevnt, og ikke som representanter av partiene eller organisasjonene som foreslår medlemmet.

Forslag til endringer i utvalgets reglement

Byrådet ser behov for at reglementene til de sentrale rådene/utvalgene skal kunne ses i sammenheng med hverandre, og at oppbyggingen følger samme logikk. Det foreslås flere endringer i reglement for det nye utvalget for flerkulturelle minoriteter. Reglementet til rådet for flerkulturelle minoriteter vedtatt i 2020 er vedlagt saken (vedlegg 3).

De viktigste endringene som foreslås i reglementet, er følgende:

- Bystyret oppnevner leder og nestleder (punkt 2.1)
- Detaljert beskrivelse av kompetanse er erstattet med et krav om mangfoldig sammensetting, engasjement og kompetanse (punkt 2.3)
- Endring i sammensetting av utvalgsmedlemmer (punkt 3.1)
- Mulighet til å opprette arbeidsutvalg (punkt 4.5)

Det foreslås i tillegg enkelte redaksjonelle og tekniske endringer i reglementet for utvalget.

Innspill fra det sittende rådet for flerkulturelle minoriteter

Rådet for flerkulturelle minoriteter har gjennom høringsinnspillene til saken den 6. januar 2023 og 17. november 2023 (vedlegg 1 og 2) kommet med følgende tilbakemeldinger:

Rådet var i begge høringsrundene opptatt av å bl.a. øke medlemmenes kompetanse om politikk og de politiske prosessene i Oslos parlamentariske system. Samtidig var rådet usikre på om den foreslåtte rekrutteringen fra politiske partier var riktig måte å øke rådets politiske kompetanse. Rådet ønsket at reglementet presiserer at medlemmene og varamedlemmene ikke representerer deres organisasjoner og partier, men er oppnevnt på selvstendig grunnlag. Rådet anbefalte å rekruttere nye medlemmer på et bredt grunnlag som tar hensyn til kjønn, kompetanse, engasjement, erfaring fra mangfoldsarbeid og geografisk fordeling i byen. Rådet var bekymret for at en økning i antall medlemmer fra ti til tolv vil føre til økt press på budsjettet og på ressursene i sekretariatet.

Byrådets vurderinger

Byrådet ønsker å legge til rette for brede og gode medvirkningsprosesser med rådene og utvalgene kommunen har opprettet. Det er viktig for byrådet at de sentrale rådene og utvalgene opprettes raskt, og at medlemmene har kompetanse, erfaring og engasjement for målgruppene.

I Hammersborgserklæringen 2023–2027 presiserer byrådet følgende: *Oslo skal fremme inkludering og likeverd for alle, uavhengig av hvem de er. Et mangfoldig Oslo beriker samfunnet og livet til innbyggerne. Byrådet har nulltoleranse mot rasisme og diskriminering, inkludert hatefulle ytringer og hatkriminalitet.* De foreslåtte medlemmene til utvalget for flerkulturelle minoriteter har nødvendig kompetanse, erfaring og engasjement for å ivareta sin rolle som medvirkningsorgan for innbyggere med innvandrerbakgrunn, nasjonale minoriteter og urfolk i Oslo. Forslaget legger opp til en balansert sammensetting med medlemmer rekruttert gjennom den åpne prosessen, medlemmer fra ulike politiske partier og fra et bredt utvalg av organisasjoner.

Byrådet ønsker i denne saken å bidra til økt politisk kompetanse for det nye utvalget, noe som kan gagne utvalgets målgruppe på lengre sikt. Byrådet har registrert det sittende rådets bekymring for å oppnevne politiske representanter i det nye utvalget for flerkulturelle minoriteter. Det er allerede medlemmer og varamedlemmer med partipolitisk tilhørighet i det sittende rådet for flerkulturelle minoriteter. Byrådet ønsker nå å synliggjøre utvalgets politiske bredde, noe som er viktig for utvalgets legitimitet. Utvalgets hovedoppgave er å gi råd og innspill til politikere i bystyret og byrådet. Ved å oppnevne medlemmer med politisk kompetanse i utvalget legger byrådet opp til en styrking av utvalgets samlede kompetanse og en økt forståelse av det parlamentariske systemet og demokratiet i Oslo kommune. Byrådet minner samtidig om at medlemmene i utvalget er personlig oppnevnt, og skal i sitt mandat representere innbyggere med innvandrerbakgrunn, nasjonale minoriteter og urfolk.

Byrådet har notert det sittende rådets bekymring for økning av antall medlemmer fra ti til tolv, og den økonomiske og ressursmessige belastningen dette kan innebære. Brukerrådenes budsjetttramme er økt f.o.m. 2023. Utvalgets budsjett vil derfor ha rom for økte utgifter til møtegodtgjørelser, og økningen i antall medlemmer vil ikke føre til vesentlig reduksjon av utvalgets aktiviteter.

Byrådet viser til rådets ønske om å velge leder og nestleder selv. Byrådet har forståelse for innspillet, men bystyret kan ikke delegere denne myndigheten til utvalget, jf. kommuneloven §5-7 andre ledd. Det følger av bestemmelsen at det er bystyret selv som velger leder og nestleder.

Byrådet anbefaler bystyret å utnevne Ann-Elise Finbog som utvalgsleder og Mai Vo som nestleder. Begge er motiverte til lederrollen i utvalget og innehar nødvendig kompetanse fra rådsarbeid fra det sittende rådet, fra bydelsråd og fra statlige utvalg og organ.

Byrådet fremmer et revidert reglement for utvalget for flerkulturelle minoriteter. De foreslåtte endringene skal sørge for en harmonisering av utvalgets mandat og oppgaver sett i sammenheng med de andre brukerrådene og utvalgene. De foreslåtte endringene er hensiktsmessige og nødvendige for å tydeliggjøre og klargjøre utvalgets rolle.

Vurdering av sakens konsekvenser for mennesker med nedsatt funksjonsevne

De foreslåtte medlemmene og varamedlemmene innehar nødvendig kompetanse og erfaring for å ivareta utfordringene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Lover og regelverk, tidligere vedtak

Bystyresak 267/23 Medvirkningsrådene i Oslo kommune

Byrådssak 1036/20 Opprettelse av og fastsettelse av nytt reglement for Rådet for flerkulturelle minoriteter i Oslo

Byrådssak 1118/20 Oppnevning av medlemmer til rådet for flerkulturelle minoriteter

Vurdering av personvernkonsekvenser

I forbindelse med innhenting av forslag til kandidater til utvalget for flerkulturelle minoriteter, er det nødvendig å innhente personopplysninger. Det er gjennomført en vurdering av personvernkonsekvenser (DPIA). Det er også sendt informasjon til foreslåtte kandidater med informasjon om hvordan personopplysningene blir behandlet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Driften av utvalget for flerkulturelle minoriteter skjer innenfor vedtatt økonomiplanramme og årlige budsjettvedtak. Økningen av antall medlemmer av utvalget vil medføre økte utgifter til møtegodtgjørelse. Forslag til endringer i reglement og sammensetning har ikke økonomiske konsekvenser utover vedtatt budsjett.

Rapporteringsordning

Utvalget utarbeider årsmelding som legges frem for bystyret.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1. Bystyret fastsetter følgende reglement med hjemmel i kommuneloven §§ 5-7 og 5-13, jf. § 5-1 andre ledd bokstav d:

Reglement for utvalget for flerkulturelle minoriteter

Hjemmel: Fastsatt av Oslo bystyre [dato] med hjemmel i lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 5-13, jf. § 5-1 andre ledd bokstav d.

1 Formål

1.1 Utvalget er et rådgivende organ for byrådet og bystyret.

- 1.2 Utvalget skal bidra til å sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning i saker som gjelder flerkulturelle minoriteter i Oslo. Utvalget skal bidra til å synliggjøre ressursene og utfordringene til flerkulturelle minoriteter i Oslo.
- 1.3 Flerkulturelle minoriteter defineres som personer som har innvandret til Norge, norskfødte med en eller to innvandrerforeldre, personer som tilhører nasjonale minoriteter, og urfolk.

- 2 Sammensetning og funksjonstid
 - 2.1 Bystyret oppnevner utvalgets medlemmer og varamedlemmer og velger leder og nestleder.
 - 2.2 Utvalget består av tolv medlemmer med personlige varamedlemmer.
 - 2.3 Utvalget skal ha en mangfoldig sammensetting, og medlemmene skal ha engasjement for og kompetanse om flerkulturelle minoriteter.
 - 2.4 Utvalgets medlemmer og varamedlemmer er personlig oppnevnt, og representerer ikke partier, organisasjoner eller fagmiljøer som eventuelt foreslår disse.
 - 2.5 Medlemmer fra politiske partiene kan ikke være fast medlem eller varamedlem av bystyret.
 - 2.6 Utvalgets funksjonstid følger kommunevalgperioden.

- 3 Forslag til medlemmer og varamedlemmer
 - 3.1 Sekretariatet innhenter forslag til medlemmer og varamedlemmer fra organisasjoner, fagmiljøer, politiske partier og innbyggere.
 - 3.2 Følgende grupper er representert i utvalget:
 - 3.3 Åpne plasser for innbyggere og personer fra fagmiljø (fire medlemmer med varamedlemmer).
 - 3.4 Foreslått av organisasjoner som representerer flerkulturelle mangfoldet (fire medlemmer med varamedlemmer).
 - 3.5 Foreslått av partigruppene i bystyret (fire medlemmer med varamedlemmer).

- 4 Utvalgets arbeid
 - 4.1 Utvalget har rett til å uttale seg i alle saker som angår flerkulturelle minoriteter.
 - 4.2 Utvalget kan på eget initiativ ta opp og utrede saker.
 - 4.3 Utvalget behandler ikke saker som gjelder enkeltpersoner.
 - 4.4 Utvalget holder møter minst seks ganger i året.
 - 4.5 Utvalget kan opprette arbeidsutvalg. Utvalget bestemmer selv hvilke oppgaver arbeidsutvalget skal få.
 - 4.6 Utvalget kan på eget initiativ drive informasjonsarbeid både utad og innad i kommunen.
 - 4.7 Utvalget har en egen hjemmeside på Oslo kommunes hjemmesider. Her presenteres rådets møteinnkallinger, møtereferater, høringsuttalelser og annet aktuelt stoff.
 - 4.8 Utvalget utarbeider årsmelding som legges fram for bystyret.

- 5 Rutiner og saksbehandling
 - 5.1 Saker som gjelder flerkulturelle minoriteter, skal forelegges utvalget av byrådet og bystyret.
 - 5.2 Utvalget skal orienteres om aktuelle saker som er under arbeid i byrådsavdelingene.
 - 5.3 Det skal etableres rutiner som sikrer at utvalget mottar sakene på et så tidlig tidspunkt i saksbehandlingen at utvalgets uttalelse har mulighet til å påvirke utfallet av saken.

- 5.4 Utvalgets uttalelse skal følge saken til det kommunale organet som endelig avgjør saken.
- 5.5 Bestemmelsene i forskrift om medvirkningsordninger gjelder så langt de passer for utvalget.

- 6 Sekretariat og økonomi
- 6.1 Utvalget skal gis tilstrekkelig sekretariatshjelp og opplæring.
- 6.2 Sekretariatet for utvalget plasseres etter byrådets beslutning.
- 6.3 Utvalget disponerer eget budsjett til driftsmidler. Utvalget har rett til å uttale seg før budsjettet vedtas.
- 6.4 Medlemmer i utvalget godtgjøres etter forskrift 18. november 2020 nr. 2439 om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder, Oslo kommune § 7 nr. 1 Utvalgskategori A.

2. Bystyret oppnevner følgende medlemmer og varamedlemmer til Utvalget for flerkulturelle minoriteter 2023-2027:

Medlem: Kafia Hashi Mohamud
Dahab Hadgu (vara)

Medlem: Sadia Iqbal
Varamedlem: Hakim Nyumah

Medlem: Afshan Rafiq
Varamedlem: Helin Sado

Medlem: Katja Busuttil
Varamedlem: Amanuel Raga Yadate

Medlem: Nosizwe Lise Baqwa
Varamedlem: Sahra Jaber

Medlem: Mai Vo
Varamedlem: Natalia Solodka

Medlem: Ann Elise Finbog
Varamedlem: Nana Dua-Mensah

Medlem: Sumeet Singh Patpatia
Varamedlem: Mobin Anwar

Medlem: Djulja Spatalaj
Varamedlem: Synnøve Marie Hansen

Medlem: Salvatore Massaiu
Varamedlem: Said Mahamood Ali

Medlem: Tina Mariama Sarr
Varamedlem: Ubah Abdullah Aden

Medlem: Fredrick Otieno Makosir
Varamedlem: Karen Contreras Lisperguer

3. Bystyret oppnevner Ann-Elise Finbog til leder og Mai Vo til nestleder i Utvalget for flerkulturelle minoriteter.
4. Byrådssak 1036/20 vedtakspunkt 1 oppheves.

Byrådet, den 19.12.2023

Eirik Lae Solberg

Julianne Ferskaug

Vedlegg:

1. Høringsinnspill fra rådet for flerkulturelle minoriteter 22.2.2023 - oppnevning av nytt råd 2023-2027
2. Høringsinnspill fra rådet for flerkulturelle minoriteter 16.11.2023 - oppnevning av medlemmer og vara til Utvalget for flerkulturelle minoriteter 2023-2027
3. Opprettelse av og fastsettelse av nytt reglement for Rådet for flerkulturelle min 2020-2023